

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**S. Augustinus, Episcopus in Africa Hipponensis, Veritatis
Evangelico-Catholicæ In Potioribus Fidei Controversiis
Testis Et Confessor, Contra Bellarminum Et Alios
Scriptores Papæos, antiquos pariter & ...**

Reiser, Anton

Francofvrti, 1678

Lib. I. cap. 10. & 11. de Fide Infantum

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72506](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72506)

dum proposuit, *Theophilum Raynaudum*, Societatis Ignatianæ Scriptorem, pluribus operum Tomis in erudito orbe celebrem, Authorem imprimis libri & novæ inter Theologos Sententiæ de *Martyrio per Pestem*, hanc de latrone Christi Martyre Sententiam protulit, statuens, *eum fuisse baptizatum Baptismo Sanguinis*, respondere etiam conatus ad laudatum Augustini testimonium, *quasi intentum Eius fuerit docere, Latroni Martyrum non fuisse necessarium, ut salvaretur, addens, omnes ferè Patres, qui hujus Latronis attigerunt mortem, ipsum plenis buccis Martyrem adpellasse*. Sed quam inanis sit hæc ad Augustini testimonium exceptio, integer ejusdem contextus ostendit, in quo nulla Martyrii mentio legitur, sed de Fide tantum & Confessione Latronis sermo est, imò Martyrii elogium ei non obscure, sed aperte latis denegatur ab Augustino, dum *non pro Christi nomine, sed pro facinororum merito crucifixus, nec quia credidit, passus, sed dum Passus est, creditur dicitur*, ut modò observatum. Quorsum omninò referri debet, quod citante eodem

Hurtado Augustinus alibi expressè de hoc Latrone scripsit, *Non baptizatus Baptismo Sanguinis, sed propter Fidem & Conversionem consecutus est Paradisum*. Ut ut enim huic etiam Sententiæ glossam adficere tentavit *Hurtadus*, scribens, *Augustinum idè hoc dixisse, quia cum certum sit, Latronem hunc consecutum fuisse Cælum, in opinione verò positum, an sit Martyr & baptizatus Sanguine suo, omninò tenendum esse, quod habuerit Baptismum fluminis, quod sit medium ex Scripturâ constans, siquidem dixerit, Memento mei, Domine, cum veneris in Regnum tuum; quod verò fuerit Martyr, non constare ex Scripturâ, & hunc esse Augustini Scopum*; Nihil tamen obtinet, non nisi inania dans verba, ut claritatem verborum Augustini obscuret, quia & per ea sibi met ipsi contradicens, falsus, in opinione, id est, in dubio apud Augustinum fuisse positum, an *Latro Martyr fuerit, & Sanguine suo baptizatus, imò illud ex Scripturis non constare*. Alia Patrum & Augustini etiam, si modò Augustinum agnoscunt Patrum Sermones, qui Eidem adscribuntur, quod attinet Elogia, quibus Latronem hunc suis auditoribus quasi *Martyrem* commendârunt, benè censuit, qui hæc

non δορυδελούς, sed παύροισι dicta esse scripsit, *Esthio* etiam non malè in suis ad Evangelicos Scriprores Notationibus judicante, *Latronem hunc propter admirandam Confessionem à Patribus interdum vocari Martyrem, quia tam insigne Christo perhibuit testimonium quando nondum erat in Gloria, sed extrema adficebatur ignominia, & ab omnibus tanquam hominibus vilissimum contemnebatur, qualem alius Martyrum nullus fecit confessionem, ut in eo maxime verificatum fuerit illud Christi, Beatus, qui non fuerit scandalizatus à me*. Et ad hunc sensum videtur pertinere discussio Quæstionis, an, dum Christus in Apocalypsi Johannea Martyr & Testis dicitur fidelis, Christus propriè & in sensu Ecclesiastico verè Martyr dici possit? de qua idem *Hurtadus* loco eodem contra eundem *Raynaudum* disputat, contra quem in antecedentibus etiam agit de innocentibus Bethlehemiticis, quos loco Latronis ad confirmationem Baptismi Sanguinis substitui paulò ante dixit *Pamelum*, de quibus tamen aliàs & alibi.

CAPUT DECIMUM ET UNDECIMUM,

De Fide Infantum.

Iterum ad *Chemnitii* vindicias vocamur, quem *Bellarminus* in hujus Quæstionis Expositione adculat, Eum mirà fraude & artificio, quin & aperto adserere mendacio, Sententiæ de Fide Infantum, quam Evangelici profitentur, concordare cum Sententiis *Lutheri*, & *Lutherum cum Augustino*. Id ut evincat, in declaratione prolixiori ad primam Propositionem, quæ statuit, *Infantes non habere actualem Fidem*, ad non unius generis monita ex Augustino provocat *Bellarminus*, ut quod dicit, *Eum ridere hanc Sententiam, ut potè quæ injuriam faciat sensibus humanis; quod docet, parvulos non habere Fidem, quæ est in cogitatione; item, non habere Sensum fidei; denique non habere, quod Paulus dicit, Corde creditur ad Justitiam &c.* pluribus ad hæc omnia locis ex Augustino citatis, ex quibus intelligi scribit porro *Bellarminus*, *Chemnitium temerè & mendaciter omninò scripsisse, eandem esse in hæc Lutheri & Augustini Sententiam, addens, à Lutero Fidem ipsam actualem tribus parvulis, cujus contrarium tot in locis doceat Augustinus; imò Lutherum in libro contra Cochleum fateri, contra se in hæc Quæstione Augustinum habere, & tamen Chemnitium impudenter invictum Lutherum cum in vivo Augustino concordare suo mendacio voluisse*. Subjungit his præter alia *Bellarminus*, Propositionem hanc probari etiam ratione Augustini, quia, cum constet, *Infantes & vocis ejulatu & motibus corporis reluctari & obstrepere Baptismo, si verè intelligerent, quod necesse est, si credere debent, quid agatur, rei fierent ingentis Sacilegii, nec abluerentur, sed magis sordidarentur*. In responsione ad hæc non prolixè urgebo, quæ *Bellarminus* sibi certo quodam modo contraria videtur scribere in cæteris Propositionibus, ut quod in tertiâ Propositione fateri coactus fuit, *infantes non justificari sine ulla Fide, Augustini etiam*

Tract. III.
refol. 22.
P. 50. & 51.

Lib. I. de
Orig. An.
mæ, c. 9.

vid Ursin.
Advers. S.
pag. 452.

Ibid, p. 49.

etiam testimonio usus, ex Christi ad Nicodemum de regenerationis ex Aquâ & Spiritu necessitate verbis docente *Infantes baptizatos aliquam habere Fidem*; quod item in quarta Propositionis explicatione, quâ ad Synodi Tridentinæ mentem *pro infusione habitus Fidei in Baptismo* factâ pugnavit, ex Augustino concessit, *Infantes per Baptismum non solum purgari, sed illuminari etiam, quod non nisi per Fidem possit fieri*; hanc quoque rationem ex Augustino adhibens, *quod ita dicantur non ab actu, sed habitu Fidei*, & addit etiam explicatione verborum Eius, quibus *Elogii hujus Beneficium*, quod nimirum fideles dicuntur, *acquiri per virtutem, Sacramenti* scripsit; ut & quod ab Eodem Augustino juxta Pauli ductum *Deus in parvulis habitare* dicitur, videlicet *quoad habitum Fidei*, item, *quod Deus isdem parvulis, dum baptizantur, occultam dicitur infundere Gratiâ*; quin & insuper, quod ad priorem quintâ Propositionis partem, quâ expressè statuit, *Parvulos actu credere & reipsâ dum baptizantur*, itidem ex Augustino adduxit, *Infantibus ipsum baptizari esse credere, quia nimirum ipsa Baptismi actio sit professio Fidei*; quæ tamen omnia variè possent ad confirmandam Evangelicorum de actuali Infantum baptizatorum Fide, per Baptismum Divinitus concessa, Sententiam inservire, si ex adversarij solùm hypothefibus de Augustini Sententia statuere, & non potius ex ipomet Augustino orthodoxam de hâc Quæstione mentem elicere liceret. Quod dum Chemnitius noster iterum solidissimè, prout solitus est, & simul perspicuè præstitit, non possum non hic etiam uti Eius operâ, atque Lectori industriam Eius iteratò sistere & commendare, dum omnibus iis prævenit, ac sufficienter in antecessum ad ea respondit, quæ Bellarminus ad eripiendum Evangelicis in hac etiam Quæstione Augustinum Sententiamque Eius obtenebrandam produxit. Ita autem Examinator Anti-Tridentinus: *Ego qui simplicitatem amo, etiamsi nec intelligam, nec explicare possim, quomodo Infantes, qui baptizantur, credant; judico tamen, sufficere firmissima Scripturæ testimonia. Neque enim ab illis propterea discedendum est, si non possim vel intelligere vel explicare, quomodo credant Infantes?* Et postquam præcipua Scripturæ Oracula huc pertinentia laudavit, hæc addidit: *Quia Infantes, qui baptizantur, non pereunt, sed illorum est regnum Cælorum, Quæstio est an Infantes, qui baptizantur, dicendi sint credere vel non credere, habere Fidem vel non habere, an inter fideles vel infideles sint numerandi? Et quidam simpliciter disputant, omnes Scripturæ sententias tantum ad adultos pertinere, non autem ad Infantes; quos Dei gratiâ sentiunt quidem salvari, sed sine Fide, nec tamen volunt Infantes baptizatos inter incredulos numerari. Coguntur itaque, sine autoritate Scripturæ aliquod medium inter Fidem & incredulitatem, inter fideles & incredulos fingere. Huic verò opinioni non possum assentiri, Scripturæ enim sententiæ de Fide sunt universales, & immediatè contraria sunt Fides & incredulitas, fideles & increduli. Post aliqua: Simplicior igitur, verior & sanior est Augustini Sententia, qui post adlegatam Christi Sententiam, Qui non crediderit, condemnabitur, interrogat Pelagianum: Ubi ponis parvulos baptizatos? Profectò, in credentium numeros; Nam idè & consuetudine Ecclesiæ antiquæ, canonica, fundatissima parvuli baptizati vocantur fideles. Inter credentes igitur parvulos baptizatos numerabis, nec judicare ullo modo aliter audebis, si non apertus esse vis hæreticus. Et hanc Sententiam Augustinus alibi sæpè repetit. Sed, ita porrò scribit Chemnitius, jam oritur Quæstio difficilior multo & obscurior, quomodo Infantes credant, si ve, qualis sit parvulorum Fides? De adultorum Fide enim res non est obscura, est enim & oritur ex auditu, cogitatione, meditatione & adprehensione verbi prædicati. Est ad sensum in mente, Fiducia in voluntate, quâ cor erigitur & quietatur. Credens scit, se credere, vult & conatur Fidem retinere & subinde etiam crescere, luctatur cum dubitatione, diffidentia & trepidatione; exerit efficaciam suam Signis & testimoniis externis &c. Si ergò queritur, an Infantes, qui baptizantur hoc omnino modo credant, an hæc prorsus sit ratio Fidei in parvulis baptizatis? Augustinus respondet negativè, inquit enim: Parvulum et si nondum Fides illa, quæ in credentium voluntate consistit, jam tamen ipsius Fidei Sacramentum facit fidelem. Ibidem fidelis vocatur, non ad rem ipsam mente annuendo, sed ipsius rei Sacramentum percipiendo. Et alibi dicit, Parvulos baptizatos nondum posse corde credere ad Justitiam & ore confiteri ad salutem. Ubi notandum venit, hæc Augustini verba non in Sensu disjunctivo accipi debere, quasi dicere voluerit, Infantes baptizatos neque corde posse credere ad Justitiam, neque ore confiteri ad Salutem, id est, neutrum ipsos posse; sed in Sensu copulativo, nimirum, eos nec corde credere ad Justitiam, nec ore confiteri ad Salutem, id est, non ita corde credere ad Justitiam, ut ore etiam possint confiteri ad Salutem, ut potè quod posterius ex ætatis suæ indigentia eos non posse Augustinus ibidem ingenuè agnovit, alibi etiam de Fide eorum, quatenus ea Notitiam requirit, apertè scribens: Scire divina parvulos, qui nec humana adhuc noverint, si verbis ostendere velimus, vereor, ne ipsis Sensibus nostris facere videamur injuriam, quando id suademus loquendo, ubi*

Serm. 14.
de Verb.
Apost.:

Epist. 23.
ad Bonif.

Tract. 80.
in Joh. &
lib. 4. contra
Donat.
cap. 24.

Conf. D.
Hülsem.
Dial. Apol.
pag. 391.
Epist. 57.
ad Dardan.

- omnes vires officiumq; sermonis superat evidentia veritatis &c. Quomodo autem hoc intelligendum sit, sequenti testimonio Augustini ostendit Chemnitius, scribentis, parvulos baptizatos nondum habere sensum fidei. Et hoc est, addit Chemnitius, quod in usitata Questione dicitur, an parvuli actu credant? Quæ questio, si hoc modo, ut Augustinus explicat, intelligatur, manifestum est, quid sit respondendum. Nec tamen ideo dicendum est, parvulos baptizatos, quia non possunt eo modo actu credere, sicut adulti, propterea ipsos nullo planè modo credere, aut nullaratione illis posse Fidem dari à Deo. Sic enim nesciunt Spiritum Sanctum, quamvis sit in eis, inquit Augustinus, sicut nesciunt & mentem suam, imò vitam. Nec tamen ideo dicendum est, ipsos nec mentem, nec vitam habere. Laborat igitur Augustinus, id quod porro observat Chemnitius, ut aliquo modo ostendat, quomodo parvuli dum baptizantur, credant, ne lusus sit, quando, qui Infantem obferunt ad Baptismum, respondent rogati, Credit. Et in multis sane locis disputat, parvulos baptizari alienà Fide vel Parentum, vel gestantium & obferentium, vel totius Ecclesiæ. Et hoc quidã ita interpretantur, quasi nulla planè sit Dei actio, nulla fiat operatio Spiritus Sancti in parvulo, dum baptizatur; sed alius baptizetur, alius vero credat, & illa Fides aliena parvulo, in quo Spiritus Sanctus nihil planè operetur, ad Iustitiam imputetur & Salutem. Sed hæc sententia Scripturæ non est consentanea. Hoc quidem verum est, alienà Fide imperari sæpè aliis corporalia à Deo Beneficia, ut in Historia Cananaea. Potest & hoc Fides aliena Oratione aliquandò impetrare, ut impius per Dei gratiam convertatur, illuminetur & propria Fide donetur, Nemo autem ipse carens & desitutus Fide potest justificari & salvari alterius Fide; Justus enim suâ Fide vivet. Nusquam autem Scriptura tradit, alterius Fidem, si Ego sim sine Fide, mihi ad Iustitiam imputari. Et nõ existimo hoc sensisse Augustinum, quod Spiritus Sanctus in parvulis, dum baptizantur, planè nihil operetur; his enim verbis suam explicat Sententiam: Dicimus, in baptizatis parvulis, quamvis id nesciant, habitare Spiritum Sanctum: sic enim Eum nesciunt, quamvis sit in eis, quem ad modum nesciunt & mentem suam, cujus ratio in eis, quã uti nondum possunt, veluti quædam scintilla est fopita, ætatis accessu excitanda. Et cum ostendisset, in quibusdam adultis etiam hoc nescientibus habitare Spiritum Sanctum, addit: Habitare ideo & in talibus dicitur, quia in eis occultè agit, ut sint Templum Eius; id quod postea perficit in proficientibus & proficiendo perseverantibus. Et alibi, ubi parvulos baptizatos ponimus, nisi inter fideles, sicut universa ubiq; Ecclesiæ clamat auctoritas? Ergò inter eos, qui crediderunt; hoc enim eis adquiritur per virtutem Sacramenti & obferentium responsonem. Et ibidem paulo ante: Parvuli per Sacramentum, quod ad hoc Divinitus institutum est, in credentium transeunt numerum. Et iterum alibi, ubi explicavit, quomodo parvulus, qui baptizandus obferitur per officium aliene voluntatis, possit regenerari: Non est scriptum, nisi quis renatus fuerit ex parentum voluntate, aut ex obferentium vel ministrantium fide; sed, nisi quis renatus fuerit ex Aquâ & Spiritu. Aliena igitur fides obfert parvulum ad Baptismum, & ibi Aqua forinsecus exhibet Sacramentum Gratia, Spiritus verò intrinsecus operatur Beneficiû Gratia. Regenerans ergò Spiritus in majoribus obferentibus & parvulo oblato renatoq; communis est; & per hanc societate unius ejusdemq; Spiritus prodest obferentium voluntas parvulo oblato. Hæc Sententia manifestè ostendit, Augustinum non sensisse, baptizatos parvulos alienà regenerari Fide, vel Parentum, vel obferentium, vel Ecclesiæ; sed à quod aliena Fides, quæ statuit, Promissionem Evangelii ad parvulos etiam pertinere, obferat parvulum ad Baptismum, in quo donetur ei Spiritus Sanctus, operans intrinsecus & occultè in parvulo, sicut in aliâ quâdam Sententia, quam ALENSIS citat, idem Augustinus inquit: Fides datur & nutritur in Baptismo. Hanc simplicissimè judico esse Augustini Sententiam. Omnia hæc ex auctulitudo non habet Chemnitius, ad quæ pertinet, quod duobus in locis ex eodè, libro tamen non citato, Gratianus comendavit verbis sequentibus: Nulli est aliquatenus, tunc unum quemq; fidelium corporis & Sanguinis Domini fieri participem, quando in Baptismate membrum efficitur Christi, nec alienari ab illius Panis calicisq; consortio, etiam si ante, quam Panem illum comedat, calicemq; bibat, de hoc Seculo in unitate corporis Christi constitutus abscedat. Sacramenti quippè illius participatione ac Beneficio non privatur, quando ipse hoc, quod illud Sacramentum significat, invenit. Imò referri huc etiam inter alia potest & debet, quod idem Gratianus ex libro Sententiarum Prosperi laudavit, testimonium: Verus Baptismus constat non tam ablutione corporis, quam Fide cordis, quemadmodum apostolica tradidit Doctrina, dicens, Fide mundans corda eorum; &, salvos facit Baptisma, non sordium carnis depositio, sed Conscientia bone interrogatio in Deum, Quæ verba eo plus hie auctoritatis habere debent, quod hunc Sententiarum Prosperi, qui Discipulus & accertimus doctrinæ Augustini contra Eius adversarios Vindex fuit, & alter fere Augustinus, librum ex Augustini Scriptis hinc inde collectum constat, similia etiam ipsius Augustini verba jam supra

Lib. I. de
Peccat.
merit.
cap. 19.

Epist. 57.

Conf. Epist. 105.
ad Sixtum.

Rom. 1.
& 4.

Epist. 57.

Lib. I. de
Peccat.
merit.
cap. 33.

Epist. 23.

c. Quia,
dist. II.
c. Nulli,
dist. IV.

c. Verus,
dist. ead.

supra habuimus, ubi de *Verbo Sacramenti* ex Augustino fuit actum. Et hæc omnia, si lance æquā à studio Veritatis orthodoxæ ponderentur & inter se ita conferantur, quæ ratione partim à *Chemnitio*, partim à Bellarmino, utrinque ad hypothèses receptas fuerunt producta & adplicata, non ad eodē erit difficilis censura, an ritè & ad augustissimi Doctoris mentem hæc testimoniorū collectio facta sit à Bellarmino, & annon ex iis, si debito ordine & loco leganter, radii Veritatis in hæc Quæstione satis clarè adpareant, maximaque iterum *Chemnitio* injuria sit illata, dum fraudulenter, temerè, imò mendaciter Eum in hæc Controversiā versatum Bellarminus scripsit, addens, *Eum cum invito Augustino invitum Lutherum concordare voluisse*. Quod enim scribit, *Lutherum in libro contra Cochleum fateri, contra se in hæc Quæstione Augustinum habere*; omni alio verborum & rei ipsius examine sepòsito, non ita esse, ipsa docent Verba Lutheri, quæ Bellarminus adduxit: *Dicimus, ad Baptismum infantes credere per vim Verbi, quo exorcisuntur, & per fidem Ecclesie eos obferentis, & eis fidem suis orationibus impetrantis; alioquin mira & intolerabilia essent mendacia, quando baptizans à parvulo quarit, an credat, non baptizaturus, nisi ejus vice responderetur, credo. Ad quid interrogat, an credat, si certum est, eos non credere, ut Cochleus contendit. Esto, sic aliquando dicit Augustinus. Sed Cochleo satis sit, esse sic ab homine dictum; nos volumus hoc dictum Divinis probari testimoniis. Quin adserimus, parvulos prorsus non esse baptizandos, si verum est, eos in Baptismo non credere, ne illudatur majestas Sacramentorum & Verbi. Non enim absolutè dicit Lutherus, Augustinum negare fidem Infantibus baptizatis; sed dum ex Verbo Dei fidem hanc Infantum baptizatorum adstruere satagit, ponit, sed non quasi rem certam, verum quæ ab adversariâ parte eidem objecta fuit & opposita, quod si Lutherus aliquandò ita diceret, (quod tamen ab Ipso dictum & scriptum non ita nudè & crudè ob alias Ejusdem hypothèses aliquantò propius ad hunc Scopum pertingentes intelligi debet, ut jam monui, non tamen se ob Divinorum oraculorum claritatē ab hæc Sententiâ ex solius Augustini authoritatis respectu dimoveri, quæ Infantes baptizati credere dicuntur, & creduntur; creduntur, inquit, quia nec ipsi Infantes sensum Fidei habent, juxta Augustini observationem, nec quisquā alius, juxta Ejusdem singulare monitum notatu non indignum, verbis, ad eodē nec alio quovis documento si ab Oraculis Sacræ Scripturæ abeamus, ostendere potest, scire Divina parvulos, inquit, Deum prius cognitum credere, Ejusque promissiones & Beneficia sibi met ipsis fiducialiter adplicare. Solum nunc superest illa ratio, quam contra fidem Infantum baptizatorum Bellarminus ex Augustino videri voluit produxisse, quia cum constet, Infantes & vocis ejulatu & motibus corporis reluctari & obstrepere Baptismo, si verè intelligerent, quod necesse est, si credere debent, quid agatur, rei fierent ingentis Sacrilogii, nec abluerentur, sed magis sordidarentur. Atqui, ut optime hic advertit D. Weinmannus, Antecessor hodiè Altdorphinus, Præceptor antehac meritisissimus, hæc Controversiam nuper aliquot Dissertationibus enucleatissimè proponens, nulla prorsus est sequela: Infantes in ipso Baptismi actu ejulantes & reluctantes non intelligunt, quid agatur; ergò etiam non credunt. Cur enim non etiam inferre liceat, ergò non regenerantur, neque renovantur? Nam si ejulatus ille & reluctancia possunt impedire fidem, regenerationem quoque & renovationem impedire poterunt, ac per consequens Baptismus non erit juxta à postolum regenerationis & renovationis lavacrum. Quin imò, si ignorantia eorum, quæ in Circumcisione olim facta & peracta sunt, non potuit impedire fidem parvulorum circumcisorum; etiam in hunc usque diem ignorantia eorum, quæ in Baptismo peraguntur, non poterit impedire fidem parvulorum baptizatorum, cum utriusque Sacramenti in hoc omnino par sit ratio. Tandem negamus etiam simpliciter, Infantes ejulatus suis & reluctationibus ipsi Baptismo adversari, sed potius illis difficultatibus corporis naturaliter obstrepere videntur, quas vel ex aqua (frigidioris) adfusione, vel aeris (præsertim hiemalis) intemperie, vel aliis incommoditatibus in ipso Administrationis actu suborientibus sentiunt. Hæc Præceptor optimus, qui in antecedentibus etiam post Gerbardum egregiè docuit, quomodo actualis illa Fides, quæ ex parte Evangelicorum Infantibus baptizatis ad ductū Sacræ Scripturæ, & Augustini hypothèses adscribitur, ritè debeat intelligi, observans, dici eam ita dupliciter, nimirum actu vel primo, vel secundo. Actū primo, (non merè potentiali, sed) quæ actu inest, etsi per fructus vel operum bonorum exercitium sese non exerat; secundo autem, quæ sese per ea exerit. Priori sensu omnino fidem actualem Infantibus (baptizatis) competere, etsi in vegetum bonorum operum exercitium non prorumpat, nec prorumpere possit, quem ad modum adulti in Somno vel etiam in morbo graviori fidem habent actualem, per quam Christus habitat in ipsorum cordibus, quamvis tum temporis non edant fructus, nec edere possint. Posteriori sensu vicissim ita appellari respectu actionum vel externarum, quæ sunt opera charitatis, quibus foras ad indigum proximū progreditur; vel internarum & propriarum Fidei operationum, quæ licet non hominibus, Deo tamen, in cujus oculis omnia sunt nuda & aperta, quæ maximè sint conspicuæ. Priori respectu, quoad hunc posteriores sensum, fidem actualem in Infantes (etiā baptizatos) non eadere, quæ nimirum per motus sensibiles & operationes externas sese exerit, uti fit in adultis. Non, quod Infantum fides*

Conf. D.
Höpfn. de
Justific.
Disp. II.
pag. 995.
& seqq.

NB.

Epist. 57.

Disp. II.
de Fide In-
fant. 6. 38.
& 39.

§. 27. & 28.

non sit vera Fides, sed quia per ætatem ita efficax nondum esse possit; sufficere tamen, quod suo tempore ita efficax esse queat, id quod simili declaratur Exemplo. Nemo tempore autumnali & quam maximè hiemali negare potest, (vel debet) in Seminibus & arborum furculis hanc esse virtutem & naturam, ut fructus suo producant tempore, quamvis non statim & in præsentia ferant. Pari modo negare, nemo debet (vel potest) in baptizatis Infantibus esse actualem & veram Fidem, licet ad tempus, propter ætatem nondum aptam & congruentem, sese non exerat per operum bonorum studium & fructus ferat nostris oculis conspicuos, sed suo demum tempore *in eorum* sese declaret, & ejusmodi fructus Deo placetis progeneret. *Respectu autem posteriori* Infantes omninò actua-lem habere Fidem, eamque non otiosam, sed subindè semet exerentem (& simul exerentem) per varios motus spirituales, qui nihil aliud sunt, quàm Fidei fructus & effectus in-terni, nobis hominibus inconspicui, (non tamen Deo) ut quando dicuntur laudare Do-minum, vincere Mundum, induere Christum, Regnum Cœlorum accipere, regenera-tionem & æternam Salutem adipisci, quos & similes actus esse indubios Fidei fructus & opera bona interna, nemo negabit, nisi qui rationis & Judicii patiatur deliquium. Et qui hæc debito observaverit modo, Augustinum, ut ut primùm videatur, ab Evangelicorum Sententiâ non discedere, sed convenire cum ea agnoscat, ex quo ad ejus illustrationem ea nunc repetere juvat, quæ rem totam possunt conficere. Ita autem Doctor Augustini-

Epist. 23.

Sicut secundum quendam modum Sacramentum corporis Christi est corpus Christi, Sacra-mentum sanguinis Christi est Sanguis Christi; ita Sacramentum Fidei est fides. Nihil est autem aliud credere, quam habere Fidem. Ac per hoc, cum respondetur parvulus credere, qui Fidei non- dum habet adfectum, (forte, effectum) respondetur Fidem habere propter Fidei Sacramentum, & convertere se ad Deum propter Conversionis Sacramentum, quia & responsio ipsa ad celebra- tionem pertinet Sacramenti; Et post aliqua: Itaque, parvulum etsi nondum Fides illa, que incre- dentium voluntate consistit, jam tamen ipsius Fidei Sacramentum facit fidelem. Nam sicut cre- dere respondetur, ita etiam fidelis vocatur, non rem ipsâ mente adveniendo, sed ipsius rei Sara- mentum percipiendo. Cum autem homo sapere cœperit, non illud Sacramentum repetit, sed intel- ligit, e jusque, veritati consonâ etiam voluntate coaptabitur. Hoc quamdiu non potest, valebit Sa- cramentum ad ejus tutelam adversus potestates contrarias, & tamen valebit, ut, si ante ratio- nis usum ex hac migraverit vita, per ipsum Sacramentum, commendante charitate Ecclesie, ab illa condemnatione, quæ per unum hominem intravit in Mundum, Christiano liberetur adju- torio. Hoc qui non credit, & fieri non posse arbitratur, infidelis est profecto, etsi habeat Fidei Sa- cramentum; longeque melior est ille parvulus, qui, etiamsi Fidem nondum habeat in cogitatione, (aliàs, cognitione,) non tamen ei obicem contraria cogitationis opponit, Sacramentum ejus sa- lubriter percipit. Alia huic similia ex citatis antea locis adducere superfedeo, cum satis jam constet, & cui mens læva non est, animusque non omninò obtusus, constare possit, quæ sit Augustini & Evangelicorum de Fide Infantum baptizatorum Sententiâ, eo pro- lixius hic exponenda, quia & Syncretici hodiè Doctores, in orthodoxæ Simplicitatis e- versione omnem collocantes industriam, quoad hanc Controversiam ad Augustini au- thoritatem contra Confessionis Augustinæ adsecras audent provocare, hacque ratione minus in Scriptis Patrum versatis glaucoma objicere, ac suis opinionibus noviter in- crustatis aliquem induere & inducere colorem, utinam rubicundum, qui spem possit fa- cere emendationis!

Vid. D. Hülsem, I. cit. Cõf. D. Ægid. Strauch. Conf. re- pet. pag. 426, seqq.

CAPUT DECIMUM TERTIUM ET OCTAVUM,

De Effectu & Virtute Baptismi.

DE hoc effectu dum papistæ ductu Synodi Tridentinæ & facti in eadem Decreti do- cent, per Baptismum tolli ac deleri verè omnem culpam & pœnam, è contrario autem in Apologiâ secundi in Augustinâ Confessione Articuli, & ex Augustino quidem statu- tur, Peccatum in Baptismo remitti, non ut non sit, sed ut non imputetur; ac Bellarminus per in- signe mendaciû hoc dici & Augustino adscribi conqueritur, testatus, *Roffensem* ob id Lu- therum quoque ante editam Confessionem Augustinæ mendacii convicisse, quin & *Co- chleum* in discussione Ejus narrare, *Philippum Melancthonem*, qui stylû Augustinæ Con- fessionis ac E jusdè Apologiæ commodavit, convictu esse & confessum, locû Augustini male citatum esse, & tamen idè mendacium toties detectum & confutatum libro etiâ Concor- diæ insertum esse & in E jus a pologiâ repetitû, imò *Chemnitium* in Examine Anti Triden- tino idè defendere, quamvis cautè magis; ubi insuper observandû monet Bellarm. *Evange- licorû in hac Sententiâ fundamentum non aliud esse, nisi quia putant, Concupiscentiam, quam in baptizatis etiam usq; ad mortem manere certum sit, esse peccatum verè & propriè, licet ei non consentiamus, sed repugnemus*, addens, Quæstionem hanc, de quâ in Controversiâ de Origi-